

## **Bijlage 1. Openingspeech Corrie Noom**

Op de eerste plaats dank aan het bestuur van de Pelikaan voor het initiatief om dit symposium te organiseren, samen met Parteon, Fluxus en de gemeente Zaanstad.

De Pelikaan is één van de vier buurthuizen die we sinds een aantal jaren scharen onder begrip "Verzelfstandigd", omdat het pand is verkocht aan een woningcorporatie en het bestuur van de activiteiten wordt gevormd door vrijwilligers. Met de opbrengst van de verkoop worden de besturen voor de komende 5 jaar ondersteund. De besturen steken hun nek uit om van het buurthuis een goedlopende accommodatie te maken en dat mag ook wel eens gezegd worden.

Is de situatie van de Pelikaan en van de overige drie verzelfstandigde buurthuizen (Vuister, Kwaker, Bovenkruier) nieuw, is die uniek? Nee, niet nu en niet vroeger.

Zaanstad kent meer zelfstandige buurthuizen die geen subsidie ontvangen, denk aan Krommeniedijk, West Knollendam en De Doorbraak in Zaandam.

't Is ook niet uniek als we kijken naar het verleden. Na de Tweede Wereldoorlog speelden de kerken een belangrijke rol bij opbouw samenleving. Ze stichtten voetbalclubs en gymnastiekclubs, jongerensoos, creativiteitsclubs, dansclubs. Kerken hadden ook gebouwtjes voor deze activiteiten. Ik ben zelf opgegroeid in een dorp waar de kerk een accommodatie had voor dit soort activiteiten.

Ook ontstonden particuliere stichtingen. Ons Huis, de naam van veel buurthuizen in die tijd, is daar een voorbeeld van. Het eerst Ons Huis opende in 1892 in Amsterdam, in de Rozenstraat. De Zaanstreek had "Ons Huis" in o.a. Koog, Zaandam, Wormerveer, Krommenie. In de jaren '60 begint de secularisering, de ontkerkelijking. Er ontstaat vacuüm waar welzijnorganisaties instapten. Gemeentes gaan die faciliteren. Daarmee kwamen de buurtcentra onder hoede de gemeente. Bijna alle werden in stand gehouden met subsidie van de gemeente. Zelf kwam ik in de buurtcentra om er mijn kinderen naar de peuterspeelzaal te brengen, voor bijeenkomsten van actiegroepen, voor een inleiding voor cursisten, zoals Vrouwen Oriënteren zich in de Samenleving.

En nu zien we andere beweging: Gemeente komen meer op afstand te staan.

Een buurthuis is niet iets virtueels. Het is een pand waarin mensen samenkomen. Wat vind je in een buurthuis? Peuterspeelzalen, cursussen (computer, taal, creativiteit, schilderen, tekenen, keramiek), judo, dans, toneel, wijkbijeenkomsten, activiteiten voor ouderen en voor kinderen, oriëntatie op de Nederlandse samenleving voor uit het buitenland afkomstige mannen en vrouwen, heel vaak met lekkere hapjes, althans als ik op bezoek kwam. Kortom, het buurthuis speelde een rol als gelegenheid tot ontmoeting maar vooral ontwikkeling van bewoners uit een buurt, een wijk. En dat is nog steeds de belangrijkste rol.

Daarmee ben ik op hetzelfde punt gekomen als de vraag die ik uit de geschiedenis haal: zijn buurtcentra nodig en wie draagt ze, wie betaalt ze?

Naar mijn mening zijn in wijken plekken nodig voor ontmoeting en ontplooiing, zeg maar O&O. De PvdA noemde dat in het verleden de verheffing van het volk. De VROM Raad spreekt over sociale stijging. In mijn visie zijn buurtcentra nodig om aan die O&O-functie uitwerking te kunnen geven. Wat is daarbij de rol van de gemeente? Onze gemeente zegt: meedoen van iedereen aan de samenleving komt op de eerste plaats. Meedoen betekent participeren op twee terreinen. Zo staat het in onze Participatienota die een maand geleden door de gemeenteraad van Zaanstad is vastgesteld. Dat vraagt ook om voorzieningen waarmee het principe van participatie waargemaakt kan worden. Onderdeel van de voorzieningen is het hebben van voldoende accommodaties.

En dan begint de zoektocht: Is de behoefte aan accommodatie in elke wijk dezelfde of hangt het samen met structuur van de wijk? Jong, oud, veel buitenshuis werkend? Is er in elke wijk voldoende gelegenheid voor ontmoeten en ontplooiën, rekening houdend met de structuur van de wijk? Moet dat in een buurthuis, in een apart gebouw? Zijn er andere panden beschikbaar die er zich voor lenen? Ruimte is een schaars goed en elke vierkante meter kost geld. En geld, zeker in Zaanstad, is een schaars goed. Zijn panden toegankelijk, niet alleen fysiek maar ook financieel? Is er meer te bereiken door meer en betere samenwerking van maatschappelijke partners in de wijk. Scholen, politie, gezondheidsinstellingen, woningcorporaties. Kan een buurthuisfunctie ook vervuld worden in een pand van een commerciële partij?

Het is mijn overtuiging, dat we meer moeten toewerken naar samenwerking en door die samenwerking moeten komen tot effectievere inzet van middelen. We moeten gebruik kunnen maken van elkaars basisvoorzieningen zoals vergaderruimte, kopieermachines enz. In alle wijken ontstaan straks brede scholen. Dat worden herkenbare plekken in de wijk. Kinderopvang, onderwijs, en buurthuis onder één dak met mogelijk andere voorzieningen zoals politie, Centrum Jong voor jeugd en gezin, poppodium. In Poelenburg zal zo'n dergelijk centrum komen. In het masterplan is namelijk een MFA (Multi-functionele Accommodatie) opgenomen. Ik spreek liever van een buurtcentrum, waarin ontmoeting en ontplooiing centraal staan.

Daarmee ben ik de afronding van mijn inleiding. Genoeg vraagstukken doemen erop. Ik heb duidelijkheid willen geven over de verantwoordelijkheid die de gemeente heeft. Die is gericht op het ontmoeten en ontplooiën. Maar op de vraag "hoe?" is niet één antwoord te geven. Ik hoop vandaag over die antwoorden van gedachten te kunnen wisselen en ik kijk uit naar de inleidingen en discussie. Ik doe graag mee aan die discussie.

Ik hoop op een zeer geslaagde middag die inspiratie geeft en dank de organisatoren voor hun inspanningen om deze middag mogelijk te maken.

Corrie Noom